



## **Algemene Beschouwingen Programmabegroting 2023 (definitieve versie).**

### **Algemeen.**

In de aanbiedingsbrief schrijft het college “Duidelijk is dat er de komende tijd veel onzekerheden blijven aan onze inkomsten- én uitgavenkant. Wij leggen u daarom de begroting voor 2023 ter vaststelling voor, inclusief een OZB-verhoging”.

Alvorens expliciet in te gaan op de OZB verhoging merken wij op dat de gemeenten in 2026 eenmalig 1 miljard euro extra van het kabinet krijgen. Bij brief d.d. 13 oktober heeft de provincie, na overleg met het IPO, de VNG en het Ministerie, de gemeenten bericht dat de omvang van het inkomstenniveau van gemeenten, als gevolg van de toekomstige nieuwe financieringssystematiek, minimaal zo hoog zal zijn als het niveau van 2026.

Voor 2023 is bovendien het accres van het gemeentefonds, als gevolg van de loon- en prijscompensatie, 400 miljoen euro hoger dan waar dit voorjaar nog vanuit werd gegaan.

Met betrekking tot de voorgestelde OZB-verhoging van 10% in 2023 vragen wij ons dan ook af waarom die verhoging nodig is en waarop deze is gebaseerd en wachten het antwoord met belangstelling af.

### **Onderwijs.**

AWB hecht aan een goede huisvesting van ons basisonderwijs. Wij zijn dan ook blij met de afronding en vaststelling van het Integraal huisvestingsplan (IHP) inclusief de haalbaarheidsonderzoeken in 2023. Evenals met de start van de bouwplannen voor de nieuwe duurzame basisschool in Waalre-dorp, de realisatie van de tijdelijke huisvesting bij de Wilderen en de afronding van de interne verbouwing van de Brede School Ekenrooi.

### **Sport, cultuur en recreatie.**

Wij hechten aan een deugdelijke exploitatie van de sporthallen in het belang van alle gebruikers. De inkoopprocedure die moet leiden tot een overeenkomst met de exploitant die vanaf 1 augustus 2023 de sporthallen 't Hazzo en de Pracht gaat exploiteren, dient dan ook te zijn gericht op de exploitatie van deze sporthallen in de volle omvang ten dienste van de gebruikers.

### **Cultuuraanjager.**

Het college heeft aangegeven dat de organisatie van de viering “100 jaar Waalre” niet tot de taak van de cultuuraanjager behoort. We horen graag van het college hoe de organisatie van een gezamenlijke manifestatie door deze cultuuraanjager in 2023 daarmee valt te rijmen. De gemeenteraad heeft immers € 110.000,00 uitgetrokken voor een projectleider. Graag horen wij van het college wie nu, wat doet.

### **Lokale omroep.**

AWB verzoekt het college om voordat er een nieuw contract met een lokale omroep wordt gesloten de huidige lokale omroep 040 te evalueren en de uitkomsten met de raad te delen.

### **Sociaal Domein.**

De lasten binnen het sociaal domein bedragen bijna € 15 miljoen. Dit is circa 36% van de totale begroting. Voor dat geld willen wij o.a. dat iedereen kan meedoen en dat waar nodig kwalitatief goede zorg wordt geleverd. Het abonnementstarief leidt echter tot een toename van de zorgvraag o.a. doordat ook inwoners die de zorg en/of voorzieningen zelf goed kunnen betalen een beroep doen op zorggelden. Ook bij doorverwijzing naar specialisten dient in eerste instantie veel beter te worden gekeken naar de onderliggende oorzaak van de (psychische) klachten. In de praktijk blijkt dat psychische klachten vaak worden veroorzaakt door schulden en/of armoede. Door de oorzaak aan te pakken kan dure specialistische zorg worden voorkomen en kunnen de kosten worden beperkt.

### **Minimabeleid.**

AWB is blij met de door ons al lang bepleite aandacht voor huishoudens die door stapeling van kortingen op toelagen en verhoging van energie- en kosten van levensonderhoud in de problemen komen. Wij willen van het college vernemen hoe het die aandacht gaat vertalen in concrete maatregelen. Het extra verhogen van de lokale lasten valt hiermee in ieder geval niet te rijmen.

### **Visie gemeenschapshuizen.**

AWB vindt het van belang dat er gestart wordt met een inventarisatie van de bestaande capaciteit aan mogelijkheden tot ontmoeten in de kerkdorpen Aalst en Waalre alvorens een integrale visie wordt ontwikkeld. Vervolgens dient te worden gekeken naar de vraag naar ontmoetingsruimten in beide kerkdorpen en dient vraag en aanbod met elkaar te worden vergeleken en daar waar nodig structureel te worden aangepast.

### **Volksgezondheid en milieu.**

AWB verzoekt het college te willen aangeven op welke wijze het aardgasvrij maken van woningen en gebouwen voor 2050 alsmede het verduurzamen van gebouwen in 2030 in zijn werk gaat en op welke wijze het college de burgers daarbij concreet gaat helpen.

### **Ontwikkeling buitengebied.**

Zoals bekend is AWB tegen de aanleg van zonneweiden voor het grootschalig opwekken van energie in ons waardevol buitengebied. Wij zien het als een industriële laag die geen kwaliteit toevoegt, doch daaraan alleen afbreuk doet. Los daarvan vragen wij ons af in hoeverre een kleine zonneweide spoort met het grootschalig opwekken van energie.

Wat AWB betreft zijn er voldoende alternatieven voor het opwekken van zonne-energie, zoals panelen op daken, op reststroken en op de geluidschermen langs de snelwegen. Aan de realisering van een zonneweide binnen het zoekgebied op het Achtereind zullen wij dan ook geen medewerking verlenen.

Verder willen wij van het college horen op welke wijze inwoners die moeite hebben met het betalen van de energierekening in 2023 concreet worden ondersteund.

### **Transitie in de landbouw.**

De transitie in de landbouw is één van de belangrijke opgaven waar we voor staan. Die transitie moet leiden tot een beter milieu, meer natuur en een waardevoller landschap. De aanwezige beekdalen en bossen die al jarenlang feitelijk de ecologische en groene hoofdstructuur binnen ons landschap vormen en de daaraan grenzende (landbouw)gronden behoeven wat AWB betreft versterking en geen verdere aantasting.

Wij roepen het college op om te onderzoeken hoe met lokale stakeholders en regionale partijen coalities kunnen worden gesloten. Met als doel om binnen het kader van versterking van de bestaande natuur- en landschapswaarden ambities te formuleren die een gezamenlijk belang dienen. **Wij dienen een daartoe strekkende motie in (1).**

### **Wonen en bouwen.**

De vraag naar betaalbare woningen is groot. Naast de versnelling van woningbouwontwikkelingen op regionaal niveau wil de landelijke overheid dat er tot en met 2030, 900.000 woningen worden gebouwd. Minstens 250.000 woningen dienen sociale huurwoningen te zijn (minder dan € 750,00 huur per maand en 350.000 betaalbare woningen met een maandhuur minder dan € 1.000,00 of een koopprijs onder de € 335.000,00. Uiteindelijk dient 30% van de hele woningvoorraad te bestaan uit sociale woningen. Voor Waalre betekent dit werk aan de winkel.

AWB houdt dan ook onverkort vast aan het verkiezingsprogramma waarin wij hebben aangegeven dat, in deze overspannen woningmarkt, 50% van alle te bouwen woningen in Waalre dient te worden gerealiseerd in de (betaalbare) sociale huur- en/of koopsector. Temeer omdat dit past in de hiervoor genoemde doelstelling van de landelijke overheid. **Wij dienen daartoe een motie in (2).**

Binnenstedelijk bouwen kan daarbij helpen. Voordelen hiervan zijn:

- herstructurering van de bebouwde kom;
- wonen dichtbij de voorzieningen en
- het beperken van het gemotoriseerd verkeer.

Dit uiteraard in samenspraak met burgers. Deze burgerparticipatie moet wat ons betreft meer zijn dan een informatieavond voor omwonenden over een min of meer uitgewerkt plan. Daartoe dienen in de anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars inhoudelijke bepalingen te worden opgenomen over het niveau van participatie met omwonenden. **AWB dient een daartoe strekkende motie in (3).**

De Visie op Goed Wonen en de Woonnotitie dienen op korte termijn, voordat nieuwbouwplannen, zoals Waalre-noord, fase 3, worden ontwikkeld, te worden geëvalueerd en aangepast om aan te sluiten bij de actuele stand van zaken op de woningmarkt. En bij de laatste inzichten en visies op o.a. 'woon-zorg-combinaties'. Ook denken wij daarbij aan CPO-projecten, maatschappelijke projectontwikkeling, het toevoegen van collectieve voorzieningen en het in erfpacht uitgeven van bouwgrond.

Voor onze jeugd die in Waalre wil blijven wonen dienen versneld betaalbare woningen beschikbaar te komen. Met de realisering van tiny houses aan de Meester Slootsweg en op het Boerenbondterrein dient vaart te worden gemaakt.

Wat AWB betreft dient in de overeenkomsten met ontwikkelaars en/of grondeigenaren te worden opgenomen dat binnen een gemengd bouwplan met de bouw van de vrije sector woningen niet eerder mag worden begonnen dan nadat de sociale huur- en/of koopwoningen tot de eerste verdiepingvloer zijn gevorderd. **Wij dienen een daartoe strekkende motie in (4).**

Bij de herijking van het grondbeleid en de nota kostenverhaal dienen we ons te focussen op de vraag in hoeverre financiële bijdragen mogelijk zijn voor landschap, infrastructuur, natuur, stedelijke herontwikkeling, recreatie en sociale woningbouw, bij gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van (particuliere)initiatiefnemers. **Wij dienen een daartoe strekkende motie in (5).**

De realisering van de bouwplannen voor het nieuwe verpleegtehuis 't Laar en voor de renovatie van de aangrenzende woonblokken en voor de renovatie van het verpleegtehuis De Hoevenakkers dienen wat AWB betreft te worden versneld.

### **Lokale heffingen.**

#### **OZB**

Naar aanleiding van de september circulaire stelt het college voor om de OZB voor de periode 2023 t/m 2026 jaarlijks te verhogen met 10%. Dit ondanks het feit dat het saldo van de begroting na verwerking van de circulaire in 2023 € 576.000,00 bedraagt en in de daarop volgende jaren oploopt tot € 991.000,00 in 2026. Het college kiest er echter voor om jaarlijks de vrije reserve op te hogen met € 350.000,00 in plaats van de OZB verder te verlagen. AWB acht dit onnodig en is van mening dat met het jaarlijks toevoegen van het positief rekeningsaldo aan de vrije reserve kan worden volstaan.

#### **Afvalstoffenheffing.**

Naast de verhoging van de OZB stijgen de gemiddelde tarieven voor de afvalstoffenheffing met 12% ten opzichte van 2022. Dit vanwege de meerkosten van diftar en de invoering daarvan maar ook vanwege de hoge inflatie. Nu de invoering is uitgesteld dient in dezen tenminste een herberekening plaats te vinden. Verder dienen de burgers ook rekening te houden met een geringe verhoging van de rioolheffing.

AWB stemt niet in met de verhoging van zowel de OZB als met de afvalstoffenheffing. Onze burgers hebben te maken met sterk gestegen kosten voor het levensonderhoud en de energiekosten. Het vrij besteedbaar inkomen van huishoudens met een modaal en middeninkomen wordt hierdoor geminimaliseerd. Het kabinet wringt zich in alle bochten om de burgers voor de gestegen kosten te compenseren en hen zo voor het vervallen in armoede te behoeden. Wij achten het onbegrijpelijk dat de overheid die het dichtste bij de burgers staat door het verhogen van de lokale lasten deze broodnodige compensatie teniet doet en de burgers alsnog in grote problemen brengt.

AWB vindt dan ook dat de lokale heffingen OZB en Afvalstoffenheffing op het niveau van 2022 dienen te worden gehandhaafd en dat de uitgaven van de gemeente daarop dienen te worden afgestemd. Mede gelet op het feit dat er geen sprake meer is van een ravijnjaar acht AWB het zeker in deze tijd, waarin een deel van onze burgers het water tot aan de lippen staat niet nodig en niet gerechtvaardigd, om de lokale lasten te verhogen. Indien er onverhoeds na 2027 als gevolg van de herijking van het Gemeentefonds toch tekorten gaan ontstaan zullen wij voor de dekking daarvan bij het Rijk moeten zijn en niet bij onze inwoners. **Wij dienen met betrekking tot de lokale heffingen dan ook een amendement in** en bij handhaving van de voorgenomen stijging van genoemde lokale lasten zullen wij niet instemmen met de voorliggende programmabegroting.

De Fractie Aalst Waalre Belang.

8 november 2022.